

### **3 ZÁVĚR**

Při psaní každé práce se její autor musí potýkat s určitými problémy, které by podle mého názoru měl v závěru své práce zmínit.

Pro mne bylo při psaní této diplomové práce nejtěžším úkolem nepřekročit zadání vymezené daným tématem. Často jsem se pustil do psaní, utekl z hranic tématu a pak dlouze mazal již napsané, jen abych se příliš neodchýlil od daného tématu. Insolvenční právo je přeci jenom velice pestrým a rozsáhlým tématem, který skýtá spoustu zajímavých institutů a možností zamyšlení. Navíc, když zrovna vstoupil v účinnost tak čerstvý zákon, bylo mi při studiu problematiky insolvenčního práva velice zatěžko některé novinky a zajímavé instituty nerozebrat, nebo se o nich alespoň nezmínit a striktně se držet relativně úzce vymezené části insolvenčního práva, jakou téma podmínky prohlášení konkurzu představuje. Doufám, že jsem pokušení „odběhnout“ od tématu nakonec nepodleh a moje diplomová práce leží v mantinelech, které jí byly vymezeny zadáním.

Dalším neméně obtížným problémem, který jsem musel vyřešit, bylo to, zda v mé práci zmiňovat či citovat judikaturu, když v době, kdy jsem začínal tuto práci psát, byla k dispozici jen judikatura ke starému ZoKV a nikoli ke klíčovému a hlavnímu prameni mé diplomové práce, tedy k IZ. V určitých případech se dá opravdu podle mého názoru předpokládat obdobné, ne-li stejné rozhodování. Přesto jsem se nakonec rozhodl žádné zmínky a citace judikatury v diplomové práci neuvést. Je sice pravdou, že nový IZ v mnohém navazuje na ustanovení ZoKV, nicméně je třeba si uvědomit, že také přináší nové instituty, jiné pojmosloví a někdy i přeci jenom jiné pojetí klíčových institutů. V úvahu jsem musel vzít i nezpochybnitelný fakt, že ustanovení IZ je třeba vykládat v souvislosti celého zákona, a to především vzhledem k jeho cílům a zásadám, jinak dojde ke zkreslení a výklad nebude správný. Při citaci a odkazech na judikaturu bych tedy používal výklad ustanovení, která by byla vytržena z kontextu a tudíž bych se z tohoto pohledu musel dopustit postupu, který by nemohl být považován za správný. Judikatorní výklad vázící se na ZoKV nemohl z povahy věci k IZ a jeho celkovému pojetí přihlížet, proto jsem se z důvodů výše uvedených zdržel toho, abych ve své práci

judikatury používal. Dovolím si v této souvislosti citovat, podle mne důvody tohoto mého rozhodnutí vystihující citát *zákon zítřka nelze číst očima včerejška*.<sup>88</sup>

Tato práce původně měla obsahovat mnoho řádků o pojmech, historii a vývoji konkurzního (insolvenčního) práva a o vývoji a změně podmínek prohlášení konkurzu, dále také širší srovnání IZ a ZoKV v této oblasti. Po dohodě s vedoucím práce byla tato část z diplomové práce vypuštěna. Tam, kde se mi to zdálo zajímavé či podnětné, jsem však v diplomové práci odkazoval na ZoKV a srovnával ho s novým IZ.

Problematika podmínek prohlášení konkurzu má své úskalí především ve skutečnosti, že nikde v zákoně není výslovně stanoveno, co všechno se oněmi podmínkami prohlášení konkurzu vlastně myslí. V případě procesních podmínek jsou dokonce i v odborné literatuře rozdílné pohledy na to, co lze za procesní podmínky vůbec považovat. Při tom stanovení podmínek prohlášení konkurzu je klíčové, protože jeho nastavení určuje jak bude „snadné“ se do (úpadku) konkurzu dostat. Přes roztříštěnost úpravy podmínek prohlášení konkurzu stačí pro jejich zkoumání použít třech zákonů. Co se týče právních předpisů, omezil jsem se tedy na zkoumání IZ, OSŘ a OZ.

V dané diplomové práci jsem se pokusil zmapovat všechny podmínky, které musí být splněny, aby mohlo dojít k prohlášení konkurzu. Bylo pojednáno o podmínkách hmotněprávních i těch procesněprávních, byly dokonce zmíněny i předpoklady mimoprocesní. Dále byly zmíněny i ty podmínky, které můžeme považovat za předpoklady *sui generis*, tedy podmínky negativní, také někdy nazývané překážkami řízení. Jedna podkapitola byla navíc věnována i možnosti prohlášení konkurzu skrze „nepovedené“ sanační řešení úpadku, které IZ do právního řádu nově přinesl.

Kromě toho, že byly jednotlivé podmínky popsány, pokusil jsem se nastínit určité potenciální problémy, které mohou být podle mého názoru s dnešní úpravou podmínek prohlášení konkurzu spjaty. Šlo především o možnosti zneužití úpravy podmínek v rozporu s účelem IZ (například změna definice předlužení, do které se nově zahrnují i nesplacené závazky dlužníka a z toho plynoucí nebezpečí spojené se získáváním informací o nesplacených závazcích nelegálním způsobem), ale i jiná negativa (například co bude s dlužníkem, který nemá prostředky ani na uhrazení zálohy,

---

<sup>88</sup> citát jsem si vypůjčil z Havel, B.: *Skica o moratoriu*, Sbirka prací na téma: Nové insolvenční právo, Key publishing, Ostrava 2006 s. 80

jejíž nezaplacení vedlo k zastavení řízení). V těch případech, kde stávající úpravu považuji za vhodnou a v ZoKV bylo upraveno stejně, jsem buď danou podmínku ponechal bez úvah, anebo jsem přidal své názory na to, proč ji za vhodnou považuji (například mnohost věřitelů jako podmínka pro existenci úpadku). Nový IZ dle mého názoru znamená rozhodně pokrok a zlepšení, a to i v oblasti tématu podmínek prohlášení konkurzu, kde některé podmínky více zpřesnil či jinak došlo ke zlepšení. Pokud jsem tedy dosavadní úpravu považoval za nedostatečnou a nynější úpravu považuji za zlepšení, uvádím v čem toto zlepšení vidím (například zpřísnění podmínek pro podání insolvenčního návrhu elektronickou cestou).

Co se týče možností, jak zlepšit úpravu podmínek prohlášení konkurzu a její praktické fungování, spatřuji je především v těchto čtyřech směrech.

Za první by mělo dojít ke změně OSŘ a roztříštěnou úpravu procesních podmínek sjednotit a upravit uceleně s výslovným stanovením, co se za procesní podmínky vlastně považuje (včetně změny zavádějící terminologie v OSŘ použité). Dále by mělo být na témže místě jednoznačně stanoveno, jak soudce rozhodne při nesplnění konkrétní podmínky a zda případně může vyzývat k její nápravě.

Za druhé by mělo dojít k ještě většímu sjednocení, zpřehlednění a zpřesnění podmínek prohlášení konkurzu (a i jiných způsobů řešení úpadku) v IZ.

Za třetí bych se zasazoval o to, aby na základě delšího pozorování užívání IZ v praxi, byly provedeny potřebné změny, které budou reagovat na problémy, které při aplikaci postupně vyplynou na povrch. Vyplývá to z mého názoru, že každý zákon je třeba ověřit praxí, protože jen ta ukáže, zda sebelepší záměr zákonodárce vedl ke svému účelu.

Za čtvrté bych se přikláněl k větší informovanosti širší společnosti, která by také měla odstranit případné mýty o insolvenčním právu. To by mělo zabránit například k tomu, aby návrh na oddlužení podávali podnikatelé apod. Navíc je pravděpodobné, že se do úpadku bude dostávat čím dál více obyčejných lidí, takže i z tohoto důvodu by bylo vhodné rozšířit přístup k informacím o podmínkách, za kterých dochází k prohlášení konkurzu (případně k jiným způsobům řešení úpadku).

Přestože by se takto dalo pokračovat, neučiním tak. Důvodem je, že současnou úpravu podmínek prohlášení konkurzu, přes drobné výtky, které k ní mám, považuji za relativně zdařilou a také z důvodu níže uvedeného.

Na konci této práce si dovolím ještě zdůraznit dobře známé pravidlo, které zná z praxe každý právník a to, že sebelepší právní úprava není samospasitelná. Záleží vždy i na kultuře, povědomí i svědomí osob, které budou takové právní úpravy chtít využít, jakož i osob, které ji budou aplikovat. I institut, který by mohl být lehce zneužitelný, může výborně fungovat ve společnosti, kde jeho zneužití nikoho ani nenapadne. Je třeba si uvědomit, že pro insolvenční právo, a tím i pro podmínky prohlášení konkurzu, to platí dvojnásob. Už jen fakt, že se jedná o řízení návrhové, dává tušit, jak velkou roli budou účastníci insolvenčního řízení pro celý průběh řízení mít. Kde nebude věřitelů, kteří by podali návrh na zahájení insolvenčního řízení, bude jen poskrovnu úpadků de iure, které navrhnu sami dlužníci. I to, zda opravdu bude úpadek řešen prohlášením konkurzu, je do jisté míry ponecháno na účastnících řízení. Navíc v IZ došlo k zřejmému posílení věřitelů, takže vliv účastníků na insolvenční řízení výrazně zvětšil (z důvodu nepřekročení tématu o něm však v této práci nebylo blíže pojednáno). Pro správné fungování jakéhokoli zákona, je navíc třeba správná aplikace kvalifikovaných soudců. Uvidíme také, zda zřízení asistentů soudce insolvenčního soudu opravdu povede k odlehčení soudcům a ke zrychlení řízení (jehož pomalost je jedním z největších problémů insolvenčního/konkurzního řízení). Daly by se uvést ještě další příklady skutečností, na kterých bude správné fungování insolvenčního práva závislé, ale poslední idea této diplomové práce je již dostatečně zřejmá, až delší praxe ukáže, zda a co je v IZ vhodné ponechat a co je případně vhodné změnit či vypustit. Zda podmínky prohlášení konkurzu bude třeba zpřísnit či je zvolnit či jakkoliv jinak upravit.

*Z DŮVODU MÉHO POBYTU V ZAHRANIČÍ DOŠLO K PRODLENÍ MEZI UZAVŘENÍM RUKOPISU A ODEVZDÁNÍM DIPLOMOVÉ PRÁCE. Z TOHOTO DŮVODU SE V DIPLOMOVÉ PRÁCI NEVYSKYTUJÍ NĚKTERÉ, V DOBĚ ODEVZDÁNÍ PRÁCE, AKTUÁLNÍ PROBLÉMY (PŘEDEVŠÍM NÁRUST ZAHÁJENÝCH INSOLVENČNÍCH ŘÍZENÍ NA VÝZNAMNÉ SPOLEČNOSTI V SOUVISLOSTI S KRIZÍ) A Z NICH VYPLÝVAJÍCÍ DŮLEŽITÉ POZNATKY O FUNGOVÁNÍ NOVÉHO IZ V PRAXI.*